PAHAYAGAN SANG PARTIDO KOMUNISTA SANG PILIPINAS – ISLA SANG NEGROS
GINAUBAYAN SANG MARXISMO-LENINISMO-KAISIPANG MAO ZEDONG

ANG PAGHIMAKAS

REGULAR NGA ISYU ENERO-MARSO , 2004

Editoryal:

Rebolusyon indi Eleksyon ang Sabat sa Krisis

Samtang nagahilapit na ang Mayo 2004, maathag ang mga indikasyon sang pagka-bangkarote kag pagkabulok sang burges nga eleksyon. Tuman ka magasto, madinuguon kag mahigko ang pag-agaway sang mga reaksyonaryong paksyon nga gintiglawasan nila Arroyo, Poe Jr, Roco, Lacson kag Villanueva para sa pag-kontrol sang Malacanang. Ang ila paghinibag nagresulta lamang sang dugang nga paglala sa ekonomiya sang pungsod kag sang mga pag-antos sang mga pumuluyo.

Ang paksyon Arroyo amo ang nagapanguna sa paggamit sang mahigko nga mga taktika sang eleksyon agud magpabilin sa pagkontrol sang reaksyonaryong politika sang pungsod. Sugod pa lang sang iya pagpungko sa Malacanang sang 2001, nakakuha na sang daku nga bentaha ang paksyon Arroyo para sa ila plano sa pagpabilin sa poder. Kabahin sang ila mga preparasyon amo ang pagpangawat sang pundo sang gobyerno, pagpangurakot kag *smuggling* ni Jose Pidal, pagpwesto sang mga loyalistang heneral sa AFP/PNP, pagbakal sa mga balimbing nga mga senador kag kongresista, pagpwesto sang mga saligan sa Comelec, paggamit sang mga *resources* sang gobyerno, pagpasugot sa mga kagustohan sang imperyalismong US kag mga dalagku komprador-agalon mayduta, kag iban pa.

Ang eleksyon sang nagaharing sistema isa lamang ka arena politikal sa diin ang mga lain-lain nga reaksyonaryong paksyon mag-paindisanay para mangibabaw ang paghari sa isa ka panahon. Kag ila ginapatalang ang mga pumuluyong botante nga ang pag-botar isa ka pag-ehersisyo sang "demokrasya" sa pihak sang kamatuoran nga ang burges nga eleksyon isa lamang ka pagpili sang isa ka reaksyonaryong paksyon nga responsable sa pagmentinar sang kaayosan sang kabilogan nga nagaharing sistema kag pagdepensa sa mga interes sang imperyalismong US kag mga dalagkung komprador-agalon mayduta.

Halin pa man sadto, sin-o man nga paksyon ang nangibabaw nagapabilin gihapon ang dominasyon sang ekonomiya sang imperyalismong US kag lokal nga mga ahenteng nagahimulos nga sahi tulad sang pamilyang Zobel-Ayala, Sy, Gokongwei, Lopez, Tan, Enrile, Arroyo, Cojuangco, Concepcion, Aboitiz, Luihllier, Aquino, Marcos kag iban pa. Sa pihak nga bahin, ang pumuluyo magpabilin nga ulipon sang imperyalismong US, pyudalismo kag burukrata kapitalismo. Kon ang presidente sa Malacanang naghalin sa isa ka paksyon, ini nga paksyon amo ang may mabaskog nga kontrol sa ekonomiya sang pungsod kon ikomparar sa iban nga paksyon.

PANAWAGAN

Sa pagpauswag sang aton *PAGHIMAKAS*, ginapangabay sa tanan nga bumalasa sini nga mag-amot sang mga balita, piktyur, istorya kag iban pa nga sinulat. Ginapadangat man nga ang mga amot-sinulat mapadala isa ka bulan antes sang Marso, Hunyo, Septyembre, Desyembre sang kada kwarter. Nagapangayo man kami sang inyo mga suhestyon kag komentaryo paano pa gid ini pauswagon.

Ginapangabay man nga hatagan tum-ok sang talakayon nga kaundan ang tuhoy sa mga sinulat nga nagapaathag sa aton mga sandigan nga prinsipyo, mga kadalag-an sa nagkalain-lain nga patag sang rebolusyonaryo nga hilikuton, subong man ang paghublas sang mga pakuno-kuno sang reaksyunaryong gobyerno kag pasistang kaaway.

Mahimo nga ma-download ang mga isyu sang *PAGHIMAKAS* sa internet. Magkadto lang sa website sang NDF sa www.philippinerevolution.org. *Email address*: angpaghimakas@yahoo.com

Ang paglala sang krisis sang ekonomiya sang pungsod nagtuga sang pagkitid sang source of raw materials, merkado, area of investments, kag kita para sa partedahanay sang mga nagkompetitensya nga mga nagahimulos nga sahi. Ang ini nga pagkitid amo ang basehan sang pagsingki sang kinamog sang mga lain-lain nga paksyon sa pagkontrol sang Malacanang.

Ang reaksyonaryong eleksyon wala sang idulot nga pundamental nga pagbag-o para sa kauswagan sang pumuluyo. Ang mga plataporma sang lain-lain nga mga reaksyonaryong paksyon nagatuyo lamang sa pagpreserba sang ila makasahi nga mga interes. Ang mga paksyon tiglawas lamang sang reaksyon kag sang nagaharing sistema malakolonyal kag malapyudal.

Ang kontra-pumuluyo kag kontra-kauswagan nga paghari sang mga dalagkung komprador-agalon mayduta indi kasan-o man mag-untat sang ila pagpanghimulos kag pagpamigos batok sa pumuluyo. Ang pagsulong sang demokratikong rebolusyon sang banwa amo lamang ang dalan sang solusyon para sa matuod nga kahilwayan, demokrasya kag kauswagan. Nagakabagay lamang nga suportahon kag pabaskogon sang pumuluyo ang ila nga Bag-ong Hukbo sang Banwa sa pagpursigi sang armadong paghimakas tubtob sa kadalag-an.

Sa pihak nga bahin, ginakilala kag ginarespetar sang PKP-BHB-NDFP ang bahin sang kinamatarung sa pumuluyo sa pagbotar sa sining Mayo 2004 eleksyon. Ang eleksyon bilang isa sang mga porma sang legal nga paghimakas, pwede gamiton sang mga botante nga pumuluyo sa paghublas sa kabangkarote sang reaksyonaryong mga politiko, partido kag *party-lists*. Kag ila botohon ang mga kandidato kag *party-lists* nga ay panindogan para sa pungsodnon kag demokratikong interes sang pumuluyo labi na ang mga mamumugon kag mangunguma.

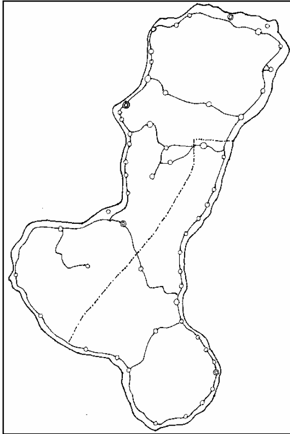
Mga Kaundan sang sini nga Isyu

✯Kober/Editoryal……………………………1
✯Panawagan…………………………………2
✯Ang BHB kag ang Armado nga Paghimakas sa isla sang Negros……………………3

Feature:

Ang BHB kag ang Armado nga Paghimakas sa isla sang Negros

"Ang gahum pampulitika nagagikan sa armas." *Ini ang prinsipyong gabay sang anuman nga makasahi nga pagpamuno sa pagpreserba o pagwasak sang anuman nga makasahi nga sosyedad.*

Ikaapat ang Negros sa pinakadaku nga isla sa pungsod Pilipinas. Nagalapad ini sg 12,705 km-kwadrado kag may populasyon nga 3.7 milyon (2.6 M ang sa Occidental kag 1.1M sa Oriental) sang 2003. Mabukid ang teryn sa interyor nga bahin kag may 8% pa nga nabilin nga kalasangan.

Nagaangkon ang Negros (Buglas ang karaan nga ngalan) sang bugana kag baridad nga manggad. Nagapanguna diri ang 652,424 ektaryas (406,997 has sa Occ & 245,428 has sa Or.) nga planodo kag matambok nga duta pang-agrikultura nga ginatamnan sang tubo (44% sa Occ & 27% sa Or), humay(27% sa Occ & 5% sa Or), mais(11% sa Occ & 23% sa Or), lubi (8% sa Occ & 33% sa Or) kag iban pa suno sa 2000 nga rekord sang DA. Ang batohon kag igangon sini nga interyor nagaunod sang bulawan, pilak (silver) molybdenum, kag iban pa nga malahalon nga mga mineral.Ginapalibutan man ini sang kadagatan nga bugana sa nagkalain-lain nga klase sang isda (Masobra 100,000 tonelada kada tuig ang makuha suno sa BFAR). Daku man ang suplay sang tubig sini pangkonsumo kag pang-agrikultura bangud sang dalagku sini nga mga kasubaan, mga tuburan kag mabaton nga ulan kada tuig.

May pampubliko nga *asset* nga P44.24 bilyones ang Negros Occidental kag P4.5 bilyones nga utang sang 1988.

Suno sa *Sugar Regulatory Administration* (SRA) sang 2002: Magamay nga isip lamang o 248 (2%) sang kabilogan nga 12,400 nga rehistrado nga *sugarplanters* (dalagku nga agalon may duta) ang nagapanag-iya sang 100 ektaryas pasaka nga mga kadutaan, 5% ang nagapanag-iya sang 50-100 ektaryas kag 7,083 (70%) naman ang 10 ektaryas paubos

Kalamay ang mayor nga industriya sang isla sang Negros. Ginaprodyuser sang isla ang mas o menus 50% sang pangkabilugan nga pungsodnon nga produkto sang kalamay. Sa sini nga produkto nahigot ang poder pang ekonomiya kag politika sang magamay nga minorya sang populasyon- ang mga dalagku nga komprador burgesya kag mga asyenderos.

Sa pihak nga bahin, 73.3% (NEDA report) sang populasyon sini nga 2.6 milyones nagakabuhi sa idalum sang kurit sang kaimulon. Ini ang ginabug-os sang mayoryang pigos kag ginahimuslan. Sila ang mangunguma, mamumugon sa kampo, mga imol nga tagasyudad, kag magagmay nga mangingisda kag ang padaku nga numero sang wala sang permanente nga kita, trabaho kag ilistaran.

1,233,045 ang kusog pangabudlay (600,000 masobra sa agrikultura) sang April 2002 (NSO) sa Negros Occidental. Mayorya sini mga remedyo-heneral, kontraktwal kag kaswal. 136,866 ang wala trabaho. Nanguna ang Negros sa malnurish nga kabataan sang 2000.

Manggad kag kasulhayan para sa pipila, gutom kag kaimulon para sa mayorya. Ini ang ugat sang makasahi nga gyera-sibil sa Pilipinas kag Negros.

Table 7: Ginabana-bana nga reserba-mineral sg Negros Occidental, 1999

Lokasyon	Produkto	Ginatantya nga Reserba (in metric tons)
Metal		
Sipalay	primary copper	505,373,548
	primary gold ore	25,200,000
Cauayan	primary copper	85,260,800
Indi-Metal		
Ilog	phosphate rock	21,000
Sagay	agricultural limestone (apog)	2,510,000
Toboso	agricultural limestone	10,000
Escalante	phosphate rock	150,000
Calatrava	dolomitic limestone	1,132,000
	limestone	3,800,000

Source: Mines and Geo-Science Bureau, DENR Region 6

Ugat sang Katam-is, Ugat sang pagpanghimulos

Ang kasaysayan sang Negros maragtas sang mapintas nga makasahi nga pag-ilinaway kag gyera. Ini maugat sa pagpang-agaw sang kadutaan sang mga tumandok kag mga mangunguma halin pa sa panahon sang Katsila, Hapon, Amerikano kag sang subong nga mga nagahari nga sahi sang dalagku nga komprador-agalon mayduta. Halos napapas ang mga tribu sang mga tumandok nga nagdepensa sang ila dutang natawhan gikan sa mga sakon nga mga prayleng katsila, asyendero kag mga kolonyalistang Amerikano. Bantug diri ang pagpangmasaker sang mga *infieles* nga negritos nga kahimuan sang mga katsila sa pagpamuno sang *Augustinian Recollect* nga pari nga si Fr. Fernando Cuenca (ulihi nga bahin sang 1700 asta 1850s)

Ginpalala pa gid ang makasahi nga pagpanghimulos sang napundar na ang industriya sang kalamay sa katapusan nga bahin sang 1800, dala sang Inglis nga negosyanteng Nicholas Loney. Dulot sang pagkawasak sang industriya sang tela sa Iloilo, ginganyat ni Loney ang mga negosyante sang tela nga kalabanan Filipino-Chinese o "Tsinoys" sa Panay nga mangin *sugarbarons* sa isla sang Negros. Gintawag ni Loney nga matam-is nga bulawan ang kalamay bangud sang maayo nga presyo sini sa Europa. Bangud sini ang Negros gintarget ni Loney bilang isa ka wala paghubas nga mina sa ganansya sa produktong kalamay.

Paagi sa padanlog nga pautang sa kagamitan sa produksyon nga padugi sang Inglis nga Vice-Consul sang Panay, madamo sa mga ini ang gilayon nagpang-agaw kag nagpanghawan sang mga magagmay nga mga ulumhan sang mga tumandok sa Negros. Sa paggamit sang mga armadong bayaran kag gwardiya-sibil, madamo sang mga tumandok ang napatay, napahalin kag natransporma nga nangin mamumugon sa kampo. Nangin patakaran ang wala limit nga kadakuon sang asyenda. Indi tumalagsahon kon may isa ka asyendero nga solo nagapanag-iya sang 10,000 ektaryas sang katubuhan kaangay ni Teodoro Benedicto sa Canlaon matapos sang pwersado niya nga pagpahalin sang mga tumandok sa lugar.

Ang pag-abri sang Negros sa industriya sang kalamay nagbukas man sa iban pa nga dumuluong nga magsulod. Ang dunang manggad sang isla halos naghubas dulot sang lapnagon nga logging kag pagmina nga ginpangunahan sang mga dumuluong nga Amerikano kag ginpadayon sang ila mga kasosyo nga Pilipino. Ang paghatag sang wala limit nga konsesyon sa Amerikanong kumpanya nga Insular Lumber Company (ILCO) marka sang anarkiya sa paghugakom sang ganansya para sa mga dumuluong nga monopolyo kapitalista.

Gintunga ang isla sa duha ka bahin para ayuson ang pagbangigay sang mga *insulares* kag *prinsipales* nga mga agalon may duta gikan sa Panay kag Cebu. Nakuha sang mga asyendero gikan sa Panay ang pinakamalapad, planodo kag matambok nga duta (Occidental) samtang ang batohon kag mabukid naman ang nagkadto sa pihak (Oriental). Matapos ang pila ka bes nga kiharay, pormal nga gindeklarar ang duha ka probinsya paagi sa Royal Decree sang Oct. 25, 1889. Ginpabakod pa ining dibisyon sang Mayo, 1901 sang mga kolonyalistang Amerikano. Pederal nga estado sa idalum sang Estados Unidos ang gusto sang mga lokal nga nagahari nga sahi sa Negros.

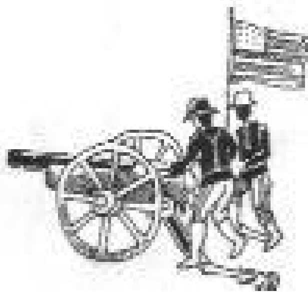

Kadungan sang lapnagon nga pagpanghimulos amo ang pag-alsa sang pumuluyong Negrosanon. Ang maragtas ni Dionisio Magbuelas alyas Papa Isio, Ponciano Alofre alyas Dios Buhawe kag sang mga Babaylanes nagtudlo kon paano ang sahing mangunguma nagpakig-away batuk sa pyudal kag kolonyal nga pagpanghimulos. Ang organisado kag armado nga paghimakas sang mga *remontados* (mga nagpabukid para makipag-away sa katsila kag amerikano) nga nagagamit sang gerilya kag kombensyonal nga taktika

Table 5: Kasaysayan sang Pagkalbo sang Kalasangan sa Negros			
Year	Company	In hectares	Lokasyon
1903	ILCO	40,929	Northern Negros
1960	ILCO	4,000	Hinobaan
1973	NNL	17,610	Victorias, Murcia, E.B. Magalona, & sa Silay City
	NIDCO	31,310	Binalbagan, Himamaylan, & parte sg Kabankalan
		111,859	Basay & Cauayan

sa pagpakig-away nagtay-og sa lokal nga nagahari nga sahi. Ang katubuhan nga tuburan sang kita sang mga asyendero nagserbe nga patag-wayan. Ang pagpanunog sang katubuhan nangin tatak sang pagpamatok sang mga mamumugon sa awtoridad kag barbaridad sang mga asyendero. Magluwas sa magagmay nga *hit and run* nga taktika batuk sa mga kolonyal kag lokal nga tropa, natigayon man ang pagsulod kag pag-okupar sang mga magagmay nga munisipyo nga nagamobilisa sang masobra isa ka libo nga tropang Babaylan. Ang binukid sang Kabankalan-Ayungon-Manjuyod-Bacong ang nagserbe base sang mga rebolusyonaryo.

Sa Oriental nag-alsa man ang grupo ni Diego dela Vina, ang mga sinakpan ni Pantaleon Villegas (Leon Kilat) kag pila ka mga grupong Pulahanes kontra sa mga katsila kag mabaskog nga nagpamatuk sang magsulod ang tropang Amerikano.

Matapos ang gyera Amerikano-Pilipino sang 1903, ginpabwelo pa gid ang produksyon sang kalamay. Ang persigido nga demanda sang mga *sugarplanters* nagdulot sa pagpirma sang Payne-Aldrich Act para sa delibery sang 300,000 metriko-tonelada sang kalamay sa US. Nagsaka pa ini sa 800,000 tonelada sang 1933 kag 1.27M tonelada sang 1934. Sa hingyo sang mga *hacienderos* sang kapital gikan sa estado gintukod ang Philippine National Bank (PNB) sang 1916 para sa pagpundar sang mga sentrales kag pagtuga sang mga *hybrid variety* sang tubo.

Apang ang habok sang ganansya dulot sang matam-is nga kita sa kalamay mayormente nagkadto sa luho kag kasakon sang mga asyendero. Ang deka-dekada naman nga pag-antus kag pagkalubong sa utang ang naangkon sang mga trabahador sa kampo. Ara sa kamot sang mga agalon may duta ang seguridad pang-ekonomiya sang mga obreros kag ila pamilya. Ang pyudal nga pagpaluntad sang sistemang enkargado/kabo ang nagapaseguro sang agalon-sumulunod nga relasyon para sa maayo nga produksyon.

Ang pormal nga pag-establisar sang mala-kolonyal kag mala-pyudal nga papet nga republika sang 1946, nagkonsolida man sa gahum sang mga oligarkiya sa kalamay sa Negros nga may hugot nga relasyon sa Malacañang. May daku man nga impluwensya ang mga dalagku nga asyendero sa pagpwesto sang presidente sang papet nga republika.Ginpasa-pasa na lamang sa kamot sang mga dalagku nga mga pamilyang-asyendero komprador ang gahum pampulitika kag ekonomiya sa Negros. Ginaharian sang mga Ledesma, Lacson, Lizares, Locsin, Montelibano, Guanzon ang norte kag kontrolado naman sang mga Araneta, Gatuslao, Oppen, Montilla, Zayco, Yulo ang sur nga bahin sang Occidental.

Sa idalum sang pasistang Diktadurang- Marcos

Sa panahon sang Marcos nga diktadura, mga kroni sini ang nagkihad sang Negros para sa ila mga pribado nga mga ginharian. Hugot nga gin-uyatan sang *warlord* nga Armin Gustilo ang norte nga bahin kag ginhimo ang syudad sang Cadiz bilang sentro pulitikal. Montelibano naman ang nagkontrolar sang Bacolod. Ginpundar naman ni Roberto S. Benedicto ang ginharian sa sentral kag sur nga bahin kag ginmonopolisa ang industriya sang kalamay paagi sa PHILSUCOM-NASUTRA. Sa dulunan naman sang katubuhan ni Benedicto amo ang kalubihan kag cacao-plantation ni Danding Cojuangco nga gintagaan sang ispesyal nga pabor ni Marcos nga makakihad man sang manggad sang Negros. Kontrolado ni *Pacman* Cojuangco ang coconut industry kag pila pa ka iban.

Napahigad ang pila ka mga dalagku nga asyendero nga indi malapit sa diktador. Kadam-an man sang mga *sugarplanters* ang apektado sang nagkrisis ang kalamay sang 1974 matapos dulaon ang Laurel-Langley nga Kasugtanan. Madamo sa ila ang nag-aliwasa sang magnubo ang presyo sang kalamay kag nagninit ang pautang sa bangko para sa pagtanum sang tubo. Indi man nila matulon ang lapnagon nga pangurakot ni Benedicto sa basbas sang diktador Marcos.

Ang masobra 300,000 ka mamumugon sa industriya sang kalamay ang wala makatilaw sang katam-is sang ila makaulipon nga pagpangabudlay kag kondisyon sa trabaho. Manubo nga sweldo, halos wala o kulang nga benepisyo ang naagum nila gikan sa mga asyendero, millers kag gobyerno. Nagaluntad ang lapnagon nga kapigaduhon kag pag-bakho sa kubay nila ilabi na sa panahon sang sira-galing o tiempo sang tigkiriwi (tiempos muertos)

Dagway sang awtokratikong paghari sa ekonomiya kag politika, ginhimo nga isa ka garison sang mga kroni-warlord ni Marcos ang isla sang Negros. Ginbubu-an sang mga berdugong pwersang militar kag konstabularya (Philippine Constabulary) ang isla para depensahan ang interes sang pipila. Dala-dala ang pasista kag mersenenaryo nga oryentasyon sang doktrinang kolonyal kag kontra-komunista (McCarthyismo sang 1960's) ginsabwag sang reaksyonaryong hukbo ang terrorismo sang estado batuk sa pumuluyong Negrosanon. Lisensyado ang mga ini sa pagpatay, magpanunog, magtortyur, manglugos kag

mangastigo sa ngalan sang *Peace and Order*. Katimbang sa pagmentinar sang kakugmat kag pagpamigos ang madamo nga mga "private armies" sang mga *warlords*.

Ang dekada 70 sa idalum sang *Martial Law* wala nakapugong sa pag-ibwal sang pumuluyo nga magpamatuk sa mapiguson nga sistema. Dulot sang indi na maagwanta nga kahimtangan naglunsar ang mga mamumugon sa uma sang nagkalain-lain nga porma sang aksyon batuk sa mga despotiko nga asyendero kag sa pagdemanda sang matarung nga sweldo kag benepisyo. Ila man ginpamatukan ang terorismo sang estado nga ginapatuman sang militar, PC-INP kag mga *private armies*. Sang May 1, 1976, ginhiwat ang pinaka-una nga **Long March** sa Negros nga nagmobilisa sang linibo ka mangunguma kag mamumugon sa asyenda.

Gintigayon ang mga welga sang mga mamumugon sa sentrales kag asyenda. Ang welga sang mga mamumugon sa Azucarera de La Carlota (1982) kag mga nga asyenda *strikes* nagdulot sang mabaskog nga politikal nga mensahe sa diktadurang rehimen. Duta, tawhanon nga sweldo kag benepisyo, mga sandigan nga deretso sibil ang nangin demanda sang organisado nga mga aksyon protesta nga naglapnag sa isla. Suportado ang ining mga aksyon masa sang mga nahanungang pwersa ilabi na ang sektor sang simbahan, manunudlo kag kabataan-estudyante. Madamo man sang mga nasanagan nga agalon may duta ang nagsimpatisar kag nag-upod sa kawsa sang mga obreros.

"Manuglupok nga bulkan-sosyal." Ini ang sitwasyon sa isla sang Negros sa sini nga panahon. Polarisado ang makasahi nga istruktura sosyal. Natunga sa nagakaligwin nga nagahari nga maki-Marcos nga mga kroni sa isa ka bahin kag sa kontra-Marcos nga nagahili-ugyon nga prente naman sa pihak. Ang armado nga paghimakas nangin isa ka bukas nga opsyon sa tagsa ka grupo pampulitika kontra-Marcos.

Ang pagtukod sang PKP kag BHB sa Negros

Matapos mareestablisar ang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP)-MLM sang 1968 gilayon nga gintukod sini ang Bag-o nga Hukbo sang Banwa (BHB) maligaran sang tatlo ka bulan (March 29,1969) para ilunsar ang armado nga paghimakas. Nangin prayoridad sang Partido ang pungsodnon nga ekspansyon sang rebolusyonaryo nga kahublagan usoy sa pungsodnon demokratikong rebolusyon sa estratehiya kag taktika sang pangmalawigon nga inaway banwa nga palibutan ang kasyudaran gikan sa kaumahan.

Ang Negros naputos sa kalayo sang lapnagon nga diskontento kag kainit sang nakalain-lain nga saray sang pumuluyo sa diktadurang rehimen kag sa gindulot sini nga malala nga sitwasyon sa ekonomiya kag pulitika. Sa bahin naman sang mga imol nga mangunguma kag mamumugon sa kampo, imol nga tagasyudad, kag iban pa nga sandigan nga sahi nga nag-antus sang ginatus ka tuig, mas komprehinsibo o radikal nga pagbag-o ang ginahandum. Ang rebolusyonaryo nga alternatiba nangin isa ka nesisidad kag ang Partido kag Pulang Hukbo ang solo nga tigdala sang sulo sang pagbag-o kag pag-asa.

Apang ang mabaskog nga Pulang hukbo nagsugod sa gamay kag mahuyang. Tatlo na ka dekada ang nagligad sang ang isa ka grupo sang aktibistang-pamatan-on armado lamang sang mga manugbo-kalibre sang armas ang nagsaka sa kabukiran sang Negros. Kalabanan sang mga ini mga katapu sang Kabataang Makabayan (KM) nga gin-iligalisa sang diktadurang rehimen.

Bangkil sang pasismo ang nagsugata sa mga nauna nga Pulang hangaway. Bunga sang kakulang sang imbestigasyon-sosyal kag wala pa sang may natukod nga Barrio Organizing Committee (BOC), temprano nadiskobrihan sang kaaway ang ila armado nga paghulag. Ini ang gindangatan sang tim nga ginpadala sa Norte sang Occidental kag sa Sta. Catalina sa Oriental. Kalakip sa mga naunang bolunteer amo si Ka Boy Gatmaitan, nangin martir matapos madakpan, ginpaagi sa makangilidlis nga tortyur, ginlupot nga buhi sa sulod sang isa ka dram kag ginbubuan sang semento sang mga berdugong militar. Nagalaum ang mga pasista nga ang ini nga mga tipo sang barbarismo makatuga sang kahadlok sa masa nga magsuporta o mag-upod sa rebolusyonaryong hublag.

Apang duso sang komitment sa pag-alagad sa masa paagi sa pagtigayon sang armado nga paghimakas, maisog nga gin-atubang sang mga panugod nga iskwad sang BHB ang di hamak nga kabudlayan, sakripisyo kag kamatayon. Nangin pang-ideolohiyang gabay sa praktika sa pag-organisa kag armadong pakig-away ang mga dokumento sang Partido kaangay sang *Our Urgent Tasks, Specific Character of Our People's War* kag Batayang Kurso sang Partido (BKP).

May isa man ka panahon nga nagluntad ang tuo nga oportunistang linya sa Partido kag Pulang hukbo nga sa esensya linya sang kapitulasyunismo. Ang Iko-Comilang (BHB kag PC) nga kasugtanan nga wala sang armado nga komprontasi sa una nga prenteng gerilya naghigot sa Pulang hukbo sa pasibismo, ekonomismo kag lokalismo.

Matapos matumod kag matadlong ang mga nauna nga sayup sa paghulag, madasig nga nagbwelo ang armado

Gikan sa Sandigan nga Pagsulundan sang BHB

Marso 29, 1969

Ang Tatlo ka Nagapanguna nga Pagsulondad sang Disiplina

1) Magsunod sa mga kasuguan sa tanan nga paghulag.
2) Indi magkuha sang ano man bisan dagum ukon hilo halin sa masa.
3) Mag-entregar sang tanan nga nakompiskar.

Ang Walo ka Bagay nga Dapat Tandaan

1) Mangin matinahuron sa paghambal.
2) Magbayad sang nagaka-igo sa tanan nga ginbakal.
3) Mag-uli sang tanan nga imo nga ginhulam.
4) Magbayad sang tanan nga imo naguba.
5) Indi magpanakit ukon magpangbastos sang tawo.
6) Indi maghalit sang mga pananum.
7) Indi maghimulos sa mga babayi.
8) Indi magpanakit sang mga bihag.

Ang Bag-o nga Hukbo sang Banwa magpaidalum sa mga masunod nga disiplina:

a. ang indibidwal mapaidalum sa bug-os nga hukbo

b. ang minorya mapaidalum sa mayorya;

k. ang manubo nga lebel mapaidalum sa mas mataas nga lebel; kag

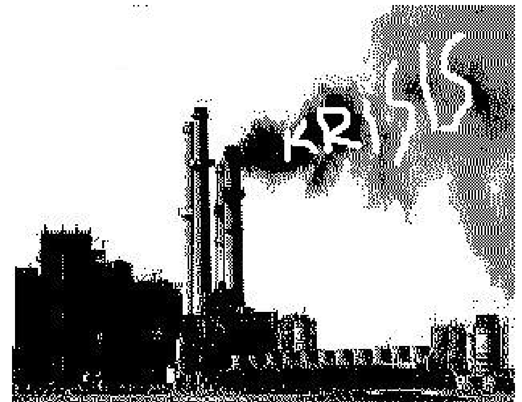
d. ang bug-os nga katapuan mapaidalum sa Komisyong Militar kag sa Komite Sentral

nga pag-organisa. Nangin panawagan ang " Makahas nga palaparon kag konsolidahon ang mga sonang gerilya." Sang 1973, may armadong yunit na sa *Southwest* nga bahin. Halin sa mga SI (*social investigation*) tims, natukod ang mga armadong yunit pampropaganda sa CHICKS (Candoni, Hinobaan, Ilog,Cauayan, Kabankalan kag Sipalay) area. Tuig 1977-80 may mga armadong yunit na sa Sentral Negros kag Norte.

Ginhawanan ang mga target erya sang mga armadong bandido kaangay sang pagbungkag sang grupong Montero kag iban pa nga mga grupo. Madamo sang mga kontra-rebolusyonaryo malain nga elemento (KRME) ang ginsilutan. Bunga sini madamo sang mga BOC ang natukod. Ang BHB nangin hukbo man sa produksyon, pangkultura kag pang-ikaayong lawas. Nangin malapit sa pumuluyo ilabi na sa masang mangunguma kag mamumugon sa uma kag nakilala nga matuod nga hukbo sang pumuluyo. Mataas ang prestihiyo sang Pulang hukbo.

Ginpatuman ang rebolusyonaryong hustisya. Nagkurog ang mga nagaharing warlords sang ginsilutan ang berdugo nga PC nga si George Presquito sang mga operatiba sang BHB sa isa ka bulangan sa La Carlota nga iya teritoryo. Malaba ang lista sang mga krimen ni Presquito batuk sa pumuluyo kag rebolusyonaryong kahublagan, isa diri ang paglugos kag pagpatay kay Vilma Riopay, aktibista-organisador. Ginsundan pa ini sa pagsilot sa mga despotikong agalon mayduta (Sola, Gatuslao, etc), ginakainitan nga mga yunit militar kag ila mga upisyal kag iban pa. Ang pagsilot nagpatimaan man nga paandam sa mga despotikong agalon mayduta, pasistang militar, konstabularya kag pribadong *goons* nga ang BHB may kapasidad nga magsukot sang ila utang nga dugo sa masa.

Ang dekada 80 laragway sang nalup-og nga industriya sang kalamay kag ni Joel Abong, anak sang sacada nga nagahulat na lamang sang iya kamatayon bangud sang malala nga malnutrisyon. Lapnagon ang gutom kag kaimulon sa mga asyenda kag pati ang United Nations (UN) nagdeklarar nga ara sa estado sang kalamidad ang Negros dulot sang tuman ka layo nga agwat sang manggaranon kag imol.

Nagmarka ining panahon sang kasunson kag intensidad sang mga taktikal nga opensiba nga nakaani sang ginatus ka matag-as kalibre nga armas kada tuig. Ang wala lupok nga reyd sa ROTC armory sang Visayan Maritime Academy (VMA) sang 1985 nga nakakuha sang masobra 500 ka armas, ang makahason nga pag-*overrun* sa headquarters sang Scout Rangers sa sulod mismo sang banwa sang Isabela kag halos semana-semana nga mga tactical nga opensiba may daku nga pagtay-og sa nagahari nga sahi. Kakugmat kag kahadlok ang nangibabaw sa reaksyonaryong hukbo bunga sang ila kapierdihan kag kawala sang inisyatiba sa inaway.

Natukod ang mga larangan gerilya sa halos tanan nga mga istratehiko nga bahin sang isla. May mga larangan nga

nag-abot na sa magamay nga kumpanya ang BHB kag platun pormasyon naman sa iban. Madasig nagdaku ang milisyang-bayan bunga sang madamuan nga rekrutment kag panawagan para sa pagdepensa sang mga kadalag-an nga naani sa mga pulang larangan.

Sa mga relatibo mabakod nga prenteng gerilya, natigayon nga mapusisyunan sang mga mangunguma sa bulig sang BHB ang mga gin-abandonar nga kadutaan sang mga asyendero. Ang inseguridad pagdepensa sa pang-ekonomiya nga interes kag krisis sa industriya sa kalamay nagtulod sa madamo nga mga asyendero nga bayaan ang ila mga duta. Natukod ang mga asosasyon masa kag mga kooperatiba nga nagpaayo sa pangabuhian sang masa. Bangud sa mga madinalag-on nga mga kontra-pyudal nga paghimakas sang masa kag presensya sang BHB, ang absoluto nga gahum pampolitka kag ekonomiya sang agalon may duta halos napanas sa madamo nga mga lugar nga sakop sang Pulang gahum sa isla.

Ang pag-igting sang mga taktikal nga opensiba sa kaumahan kag pagbaskog sang BHB nangin inspirasyon sa pagbwelo sang kahublagan masa sa urban nga halos nagkulpa sang dekada 70 dulot sang terorismo sang estado sa idalum sang Martial Law. Nagmuad kag nagdaku ang mga progresibo kag patriyotiko nga mga organisasyon masa sa urban nga sustenido nga naglunsar sang mga sektoral/multisektoral nga mga kampanya kontra-imperyalista, kontra-pyudal kag kontra-pasista. Matapos ang asasinasyon ni Senador Aquino sang 1983, mas nagbaskug ang momentum sini nga halos nagasabay sa pag-igting sang mga taktikal nga opensiba sang BHB sa isla.

Nagdaku man ang biak kag sumpakilay sang mga nagahari nga sahi dulot sang pagbaskog sang nagahiliugyon nga prente para sa armado nga paghimakas batuk sa diktador kag sa iya mga kroni/warlords. Daku ang papel sang BHB sa pagtigayon sang mga paghiliusa sa tunga sang rebolusyonaryo nga kahublagan kag mga kontra-Marcos nga mga pulitiko, negosyante, asyendero kag mga armadong independente nga grupo.

Ginmarkahan sa Negros ang padaku nga kahublagan protesta sa dagway sang masunson nga mga *long marches, welgang bayan* kag mga *rallies* ang katapusan nga mga inadlaw ni Marcos kag sang iya mga cronies/warlords. Apang natigayon pa ang makangilidlis nga mga masaker kaangay sa natubu sa Escalante sang 1985 kag iban pa nga mga krimen sang reaksyonaryo nga estado. Ang mga nasambit nga insidente nagdugang lamang sa kainit sang pumuluyo kag mga rekrut para sa BHB.

Pagpatalang kag Pasismo sa idalum ni Aquino (1986-1992) kag ang Paglihis sa linya sang PKP kag BHB

Matapos mapalayas ang Marcos nga diktadura sang 1986 kag maluklok sa poder ang rehimeng Aquino, padayon nga ginpadaku sang Malacanang ang pwersa militar sa Negros. Halos kusog-dibisyon na ang Philippine Army nga may 8 ka batalyon. May service support unit ini kaangay sang *artillery, mechanized units, composite air support, engineering brigade* kag iban pa. May 10 ka teritoryal nga PC-INP nga kumpanya, 80 ka kumpanya sang CAFGU. Gintukod ang *Task Force Sugarland*.

Padayon ang paglala sang krisis sang industriya sang kalamay sa sini nga panahon dulot sang tuman ka nubo nga presyo sa *international market* bangud sang sobra nga produksyon. Ginpasundayag ni Bitay Lacson ang iya alternatiba kaangay sang industriya sang lukon, bulak, *cuttflowers,* utanon, handicrafts, kuhol gikan sa Japan (nangin daku nga peste subong) kag iban pa. Dala ini sang pagtubod sang pondo gikan sa iban nga pungsod ilabi na sa Japan kag Europa. Naalimunaw ang mga ini antes matapos ang iya termino pati na ang miliyon-milyon nga pondo. Padayon ang paglala sang pangabuhian sang pumuluyo nga madasig nga nagbugtaw sa mga ilusyon kag pasalig sang rehimen US-Aquino.

Ang *ceasefire* sang 1987 sa tunga sang GRP-NDFP sa pihak sang pampropaganda nga balor sini nagbenepisyo lamang sang daku sa kaaway. Na-*expose* ang madamo nga mga likom nga katapuan, *networks*, alyado kag suporters sang gerilyang hukbo. Madamo man sang kaso sang pagdakup, pagtortyur kag pagpatay nga ginhimo ang pasistang tropa sang kaaway batuk sa masa kag katapuan sang BHB sa pihak sang mga kasugtanan sang untat-lupok.

Husto lamang nga naggwa kag gintapos sang NDFP ang pagpakigsugilanon sa GRP angot sa kalinong. Indi na

malipod ang pagtraidor sang GRP kag wala sa agenda sini ang prinsipyado nga kalinong nga nasandig sa hustisya. Nagsinalampaw ang kaso sang mga *human rights violations* sang GRP batuk sa pumuluyo kag rebolusyonaryo nga kahublagan samtang ginatigayon ang negosasyon. Katapusan nga bahin sang 1986 nangibabaw na ang mga militarista sa sulod sang nagahari nga paksyon- Aquino. Ginhunos ni Pres. Aquino ang espada sang "Total War" pagkadason nga tuig.

Inatubang sang rebolusyonaryo nga kahublagan paagi sang lapnagon nga mga taktikal nga opensiba ang *Total War* nga dikta sang imperyalismong US nga ginpatuman sang rehimeng Aquino. Nangin *war zone* ang bilog nga isla sang Negros pati na ang mga sentrong urban. Halos nag-amot ang tanan nga mga yunit sang BHB kag mga prenteng gerilya para paslawon ang makinaryas panggyera sang reaksyonaryon estado. Matumod diri ang pagreyd sang BHB sa mga BAC-UP *precincts* sa Bacolod, banwa sang Manapla kag madamo nga mga detatsment sang militar. Nagbwelo man ang mga *partisan operations* kag may "partisan bases" na mismo sa Bacolod.

Bunga sang sayup nga linya sang Partido sang insureksyonismo kag militarismo, tulod sang pantasya nga 3-5 ka tuig madaug na, ang tuyo nga biakon tani ang mga nagahari nga sahi sa rehiyon nagresulta sa paghiliusa pa sang mga ini kag aktibo nga nagpasakop sa COIN (counter-insurgency) nga kampanya. Gintukod sang mga asyendero ang Sugar Development Fund (SDF) nga nagkolekta sang P5/picul kag may panugod nga kapital nga P20 milyon nga panugod nga kapital. Ini para sa madamuan nga rekrutment sang CAFGU kag pagtukod sang mga detatsment sa kaumahan. Ang *Metro Bacolod Chamber of Commerce* nagtukod man sang BAC-UP (Bacolod Citizens for Unity and Progress) kag nangin pundasyon sang mga detatsment sang pulis sa Bacolod.

Desinyo sang estratehiya sang *Low Intensity Conflict* sang Imperyalismong US, ang "*war of quick decision*" kag taktika nga "*gradual constriction*" o amat-amat nga pagkuga ang plano-inaway sang mersenaryong AFP/PNP. May daku nga pagkonsiderar sa ila mga oplan ang paggamit sang masa batuk sa rebolusyonaryo nga kahublagan. Liwat nga ginpasingki ang doktrinang kontra-komunismo para pahugon, tungaon kag lansihon ang masa. Sa isla sang Negros, gintukod ang mga pangmasa nga organisasyon kontra-komunista nga may sektoral nga dagway. Gin-armasan man ang mga grupong-panatiko kag gintugutan nga magpamatay kag magterorisa sa mga masa nga nagasakdag sa hublag-rebolusyonaryo. Lapnagon ang paggamit sang mga bayaran sa media para isabwag ang propaganda kontra PKP-BHB-NDFP kag paghatag kabilinggan sa lapnagon nga terorismo sang estado.

Epektibo nga gingamit ni Gob. Bitay Lacson ang gobyernong sibil bilang *psywar* nga makinarya batuk sa rebolusyonaryong hublag. Ang mga socio-economic projects nangin kabahin na sang COIN nga kampanya para hayluhon ang masa kag wasakon ang ila mga organisasyon..

Ang wala-sa-panahon nga regularisasyon kag adbenturismong militar nag-apekto man sa pampolitika nga hilikuton sang BHB bangud napalayo ini sa hilikuton masa. Nagkonsentrar na lamang ini sa paghanda para sa armado nga komprontasyon batuk sa kaaway. Sa pihak sang pagpauswag sang kapasidad sa pag-away kag paggamit sang matag-as nga mga kalibre sang armas (pati ekxplosibo), daku ang kapabayaan sa hilikuton masa bilang mayor nga yabe sa kadalag-an sang anuman nga inaway. Ini nga sayup nga linya nagtuga sang isa ka sitwasyon militar nga paborable sa reaksyonaryong AFP/PNP.

Daku man ang halit sa mga lokal nga yunit pang-organisa sa mga prenteng gerilya ang polisiya nga I-sentro ang mga matag-as kalibre nga armas sa mga regular nga yunit sang Pulang hukbo. Ini nga mga yunit sa lokalidad nga armado sang mga inperyor nga armas ang nanalod sa mga pangdugmok nga operasyon sang kaaway.

Ginpatig-a sang AFP ang madamo nga mga detatsment nga gintukod sa palibot sang mga prenteng gerilya. Ginpalibutan pa ang mga ini sang mga komunidad sang mga kontra-rebolusyonaryong panatiko nga grupo. Lapnagon na ang *hamletting* o pagkontrol sang aktibidades sang masa. Nangin patakaran na sang militar ang *food blockade,* ang paggamit sang masa bilang taming kag giya sa mga operasyon, pagmonitor sang hulag sang pumuluyo sa komunidad kag iban pa nga nga *coercive* nga aksyon.

Ang indi madalum nga imbistigasyon-sosyal kag pag-analisa sang sahi sang mga sandigan nga yunit sang Partido kag hukbo sa kubay sang masa nagresulta sa kabuhaghagan sa istruktura sang organisasyon masa sa kaumahan. Matumod man ang indi solido kag komprehensibo nga pag-organisa sa masa bilang daku nga kahuyangan.

Bangud sang sayup nga linya, ang Partido kag BHB nabutang sa daku nga peligro. Madamo na sang mga erya ang naabandonar bangud sang daku kag kusog nga presensya sang kaaway . Padaku man ang kaswalti sa bahin sang Pulang hukbo sa mga engkwentro kag taktikal nga opensiba. Masunson na ang mga brigade-size operations nga kusog batalyon ang *manuever/strike force* sang kaaway nga nagapangita sang desaysibo nga engkwentro batuk sa BHB. Gindeklarar nga "no man's land" ang halos kalabanan nga mga prenteng gerilya. Sa urban, bangud sang buhaghag nga seguridad, madamo sang mga partisano ang nagkaladakpan kag napatay.

Tuig 1988-89. Ginsigahum na sang mga matag-as nga upisyal sang militar nga ara na sa ila ang istratehiko nga inisyatiba kag naghandum na sang istratehiko nga kadalag-an. Ang isplittistang grupong nagresayn sa Partido sa pagpamuno ni Menong (Ed Federico) gingamit kag nagpagamit para sa pagbira sa rebolusyonaryong kahublagan.

Ang madinalag-on nga reyd sang BHB sa Caningay headquarters sang AFP sa sur nga bahin sang Negros temporaryo nga nagdelatar sa grandioso nga oplan sang kaaway. Ginsundan pa ini sang mga serye sang taktikal nga opensiba sang BHB.

Nangin maduguon man kag nagdulot sang madamo nga kaswalti sa AFP ang "heartland strategy" sini para sudlon ang baseng gerilya sang BHB. Ang senemana nga inaway sa Umas, Sipalay nagpakita sa kaisog sang BHB sa pagpaslaw sang tuman ka daku kag superyor nga pwersa sang kaaway kag nahimo pa ang desaysibo nga kontra-opensiba sa napaatras nga pwersa militar.

Sa pihak nga bahin daku man ang kaswalti sang BHB dulot sang mga engkwentro kag reyd sang kaaway kag mga opensiba sini sa pinatig-a nga detatsment sang Army/CAFGU nga maayo ang pagdepensa. Ang sorpresa nga pagreyd sang *special forces* sang AFP sa nagatreyning nga yunit sini sa Manipulon, Murcia nagdulot sang madamo nga kaswalti sa BHB kag masa. Natigayon ini sang kaaway matapos matukoy sang husto ang kampo dulot sa nagsimang nga gwa-sulod sang suplay kag tawo. Madamo man ang kahalitan kag kaswalti sa mga Pulang hangaway sa mga atake kag engkwentro sa mga panatikong grupo suportado sang AFP.

Oplan Thunderbolt ang sabat sang 3rd ID sang PA sa una nga hanunga nga bahin sang 1989. Nagresulta ini sa masobra 100,000 ka *internal refugees* sa Southern Negros. Kaangay man nga operasyon ang gintigayon sa sentral, norte kag oriental nga bahin. Nagdugang pa ang mga detatsment sang militar pati na sa mga hiways kag mga panghigaron sang baybay. Mayor nga ginkonsentrahan sang AFP-PNP ang Sentral Negros para mautod ang pag-inangtanay sang mga larangan gerilya.

Recovery by Fire naman ang sabat sang BHB para mabalikan ang baseng masa nga nadeslokar dulot sang inaway. Nagtulod lamang ini sa pag-igting pa gid sang mga armadong komprontasyon kag paghugot sang siod sang kaaway sa mga natumod nga yunit sang BHB kag pamunuan sang Partido. Masa ang mapintas nga ginbalusan sang kaaway dulot sang pagdaku sang ila kaswalti sa patag-awayan. Madamo man sang mga masang mangunguma ang nag-upod sa nag-atras nga Pulang hukbo para maluwas sa kapintas sang pasistang kaaway.

Dulot man sa kapabayaan sa hilikuton pang-ideolohiya naghalog kag nabuak ang disiplina sa sulod sang Partido kag hukbo. Madamo man sa katapuan ang wala naklarohan sa mga sandigan nga prinsipyo sang makasahi nga rebolusyon. Nangin praktis na ang pag-inom kag pagsugal sa madamo nga mga yunit sang BHB. Ginpalala pa ini sang polisiyang gangsterismo nga tuyo makakuha sang madasig nga pondo para sa operasyon. Apektado man ang prestihiyo sang BHB dulot sang buhaghag nga rekrutment sa diin madamo ang napatapo nga mga elementong lumpen.

Huluhalintang nga ginpatuman sang AFP/PNP kag grupong Lacson-Coscolluela ang Clear and Hold (1987-90), Consolidate (1991-92) kag Develop (1993-94) nga mga kaundan sang estratihiyang "War of Quick Decision" sa isla sang Negros. Nalapawan sang 6 ka tuig nga rehimeng Aquino ang record sang human rights violations ang 25 ka tuig nga diktadurang Marcos dulot sang *Total War Policy.*

Ang rehimeng US-Ramos (1992-98) kag ang Kampanyang Panadlong sang PKP

Tuig 1992-93, ginkabig panahon sang pagrekober sang industriya sang kalamay. Paborable ang presyo sini sa *international market* kag pagdaku sang *sugar quota* sa US. Maayo man ang presyo sa lokal nga merkado kag may pagdaku nga demanda para sa lokal nga konsumo. Daku nga nakabenipesyo diri ang dalagku nga mga asyendero-miller-trader kag mga burukrata kapitalista nga nagakontrol sang presyo, suplay kag produksyon sang kalamay. Apang ini nga kaayusan ara sa padayon nga katalagman bunga

sang imperyalistang globalisasyon nga nagahana sa pagpabaha sang barato nga imported nga kalamay sa lokal nga merkado.

Sundang sa tutunlan sang mga *sugarplanters* ang anuman nga pagnubo sang presyo sang kalamay kag pagsaka sang gasto sa produksyon sa idalum sang kasugtanan sang General Agreement on Tariff and Trade (GATT).

Para mapahigad ang kahangawa sang mga *sugarplanters* ilabi na sa Negros, ginpapanaug ang *Memorandum Order 95/Administrative Order 23* sandig sa *Magna Carta for Small Planters (RA 7607)* nga nagahatag kwantitatibo nga restriksyon sa pagsulod sang 53 ka produkto-agrikultural. Isa diri ang kalamay ukon anuman nga mga kabaylo/kaangay (substitute) sini.

Wala sang signipikante nga pag-uswag sa pangabuhian sang mga obreros sa kampo pati na sa mga sentrales. Sa pagkamatuod naglala ang *retrenchments* sa mga mamumugon kag *ejection* sang mga *squatter communities* dulot sang *land conversions*. Padayon man ang pagsaka sang bili sang mga sandigan nga produkto samtang wala pagsaka ang sweldo. Kontraktwalisasyon kag kaswalisasyon ang nagbulos sa regular nga trabaho.

Sa panahon man sang byahedor nga Ramos madasig nga nagkupos ang lokal nga pang-agrikultura nga produksyon ilabi na sang bugas. Naghatag sang daku nga tum-ok ang rehimen para sa importasyon sini sa barato nga bili. Bangud monopolisado sang mga dalagku nga *rice cartels* nga malapit sa rehimeng-Ramos ang produksyon, presyo, stocking kag trading sang bugas, gulpi nga nagsaka ang presyo sini sa pila ka beses. Nagresulta ini sang lapnagon nga protesta sa kubay sang pumuluyo. Sa Negros nagalab-ot sa masobra 50,000 ang mobilisasyon masa sa sining sensitibo nga isyu.

Nagbalik na si Eduardo "Danding" Cojuangco para liwat pusisyunan ang mga nabayaan nga mga negosyo. Ang Negros, gilayon ang ginpusisyonan bilang pampulitika kag pang-ekonomiya nga *headquarters* sini samtang nagapakignegosyar sa grupong Coscolluela-Lacson-Gamboa sa pila ka konsesyon.

Ang pagpamugong kag pagsikway sang kampanyang panadlong sang 1992 sang halos kabilugan sang mataas nga organo sang Partido kag BHB sa Negros ang makabig nga "paglubong sang buhi tubtub nga mapatay" sang bug-os nga rebolusyonaryong kahublagan sa isla. Wala tupong ang nangin halit sang mga rebisyunistang traidor sa BHB, nga mayor nga armadong organisasyon sa pagwasak sang gahum sang komprador-agalon may duta. Ang ila paglikom kag pagtigayon sang sistematiko nga kampanyang demolisyon sang Pulang kahublagan nagserbe bilang "jackpot" nga tropeo sa handum sang kaaway nga wasakon ini sa isla sang Negros antes matapos ang termino ni Aquino sang 1992. Halos nawasak ang daku nga bahin sang organisasyon sang Partido, BHB, mga prenteng gerilya kag baseng masa sa malip-ot lamang nga panahon pagsugod 1993.

Dulot sang dereksyon pa-urban kag pasurender, nasikop ang mayorya sang pamunuan sang wala nanadlong nga KR-Negros. Ginbuy-an ang mga ini gilayon kag ginsudyot sang reaksyonaryong gobyerno para sa tanan nga bahin nga pag-atake sa nanadlong nga rebolusyonaryong kahublagan.

Tuig 1993, padayon pa sa *gradual constriction* ang latag sang kaaway. May 6 pa ka batalyon ang PA kag isa ka batalyon sang Scout Rangers. Mentinado ang isip sang PNP kag CAFGUs. Aktibo ang Lacson-Coscolluela nga grupo sa psywar operations, pagtib-ong sang *amnesty program* sang gobyerno, pagtigayon sang mga kontra-rebolusyonaryong sosyo-ekonomiko nga mga proyekto kag *peace zones*.

Katapusan nga bahin sang 1993 ang panugod nga rekonstitusyon sang Rehiyunal nga Pamunuan sang Partido subay sa ika-2 nga Dunganon nga Kampanyang Panadlong. Gilayon nga nagpwesto ini sa nagpanindugan nga mga katapu sang Partido kag Pulang hukbo sa napreserba nga bahin sang isa ka prenteng gerilya sa dulunan sang 3 ka banwa sa diin 76% sang mga barangay nga nasakupan ang may detatsment sang SF-CAFGU.

Puspusan kag sistematiko nga konsolidasyon ang gintigayon sang Partido sa nanadlong nga Pulang Hukbo. Hugot nga ginpatuman ang sekreto kag gerilya nga modo sang paghulag kag ang polisiya nga ipahigad anay ang mga taktikal nga opensiba (TO), maglikaw sa mga desaysibo nga mga inaway kag pasumbagon sa hangin ang kaaway. Angot sini ginredisposisyon ang nanadlong nga yunit sang BHB angot sa extensibo kag intensibo nga inaway gerilya sandig sa nagalapad kag nagadalum nga baseng masa. Gin-abaga sang nasambit nga yunit sang BHB sa nanadlong nga prenteng gerilya ang pagbulig sa konsolidasyon sang Partido sa rehiyon.

Ginkaptan ang desaysibo kag gilayon nga hilikuton nga pagpalapad sang prenteng gerilya paagi sa komprehensibo nga hilikuton masa, pagtukod sang baseng masa para makagwa sa *gradual constriction* sang kaaway kag magsulong sa tanan nga bahin. Nangin praktis sang Pulang hukbo ang pagsaway sa kaugalingon sa atubang sang masa. Gin-athag sini ang kahustuhon kag kakinahanglanon sang ika-2 nga Kampanyang Panadlong

kag ang makahulusga nga papel sang pumuluyo bilang talaksan sang kadalag-an sini.

Sa pagpanadlong, indi makuha ang simpatiya kag kumpyansa sang masa sa mga tinaga lamang. Ginpakita sang nanadlong nga BHB sa aktwal nga praktis kon paano ginsikway ang mga sayop nga pangginawi kag paghulag. Ang indi pagtulog sa balay sang masa para indi maulamid ang tagbalay sa reyd sang militar, ang wala kataka nga pagpropaganda-edukasyon, ang pagbulig sa produksyon kag ikaayong-lawas sang masa sa erya, pila lamang sa nagpabalik sang kumpyansa sang masa sa Pulang hukbo kag naghikayat sa ila liwat sa banas sang rebolusyonaryong pagbag-o. Nagdaku sa linibo nga kadamuon halin sa 215 lamang ka organisadong masa kag ginatos nga mga impluwensyado sang pagsugod sang rektipikasyon.

Apang indi mahapos kag matawhay ang pagpanadlong sang BHB sa tunga sang madamo nga internal nga problema kag masunson kag maikit nga operasyon militar. Ang kampanyang panadlong nag-agi sa komplikado, liko-liko kag may panahon nga patay-sindi. Madalom ang disoryentasyon sang paglihis sa Pulang hukbo kag ini ginamanipestar sang manabaw nga pampolitika kag pang-ideolohiya nga kamadmaran.

Gintigayon ang matul-id kag wala kataka nga reoryentasyon sang mga sandigan nga prinsipyo, pagtasa kag pagsuma sang teorya kag praktika sang rebolusyonaryong inagihan, pagsaway kag pasaway sa kaugalingon kag pagklaro sang gilayon nga katungdanan sandig sa nagaluntad nga sitwasyon kag sa pagkompleto sang kampanyang panadlong.

Pormal nga nag-anunsyar sang pagkalas kag pagtukod sang bag-o nga partido kag hukbo ang mga rebisyunistang traidor sa Negros sang 1994. Gindayaw ini sang lubos sang reaksyonaryong gobyerno kag nagpahayag nga ilisipon na lang ang inadlaw sang PKP-BHB sa isla.

Kabaliskaran sa kontrobersyal nga kaso sang retirado nga Heneral Raymundo Jarque. Biktima sang bulok nga sistema nga iya gin-alagaran sang himpit kag wala sang pagpabaya sa malawig nga panahon, desperado ini nga nag-defect sa kubay sang rebolusyonaryo nga kahublagan. Lubos niya nga ginhublasan, ginsikway kag ginpamatukan ang reaksyonaryong gobyerno ilabi na ang maki-imperyalista, komprador, agalon may duta nga sistema panghustisya.

Upod sa nanadlong nga PKP, BHB kag rebolusyonaryong masa sa kaumahan, nagtadlong man ang iya madamo nga mga sayup nga panan-awan sa rebolusyon kag nangin resolbado sa kahustuhon sang armado nga paghimakas para wasakon ang bulok tubtub sa kasusudlan nga reaksyonaryong estado kag buslan sang demokratiko kag rebolusyonaryong pangginahum.

Ang kaaway sang nagligad (Gen. Jarque) pwede mangin kaupod subong (Ka Rex) kag ang kaupod sang nagligad pwede mangin kaaway subong (kaso sang mga rebisyunistang traidor) Ini ang layi sang diyalektika kag kontradiksyon nga napamatud-an sa praktikal nga paggulong sang rebolusyonaryong kasaysayan.

Sa idalum sang rehimen US-Ramos sumugod 1992 gintagaan sang bag-o nga dagway ang kontra-rebolusyonaryo nga kampanya sa serye sang mga Oplan Lambat-Bitag. Sa una nga kwarter sang 1995, ginhatag na sa PNP ang mayor nga responsiblidad para sa counter-insurgency suno sa PNP nga layi. Bangud sini gin-pull-out ang 2 ka brigada (5 ka batalyon) sang Army sa Negros. Gin-ibanan sang 25% ang kabilugan nga isip sang CAFGU. Ginlusaw ang Negros Island Command. Kabaylo sa ginkuha nga Army amo ang 4 ka PNP SAF nga batalyon. Gindugang man ang RMF 6 kag RMF 7 gikan sa Region 6 kag 7. Sa tunga nga bahin sang ’95 nagsulod ang 6th Provisional RMF Bn. Plano sang PNP nga himuon nga laboratoryo sang ila *internal security operations* (ISO) ang Negros para tapuson ang nabilin nga mga BHB.

Ang bag-o nga redisposisyon sang kaaway naghatag sang temporaryo nga paglogak sang ila *gradual constriction* nga kampanya batuk sa PKP-BHB. Apang ginpauswag nila ang *intelligence gathering* o kampanyang paniktik sa pangkabilugan nga latag sang organisasyon sang rebolusyonaryong pwersa; latag sang organisasyon, kapabilidad, tantus sang pag-uswag kag mga kahinaan.

Nag-aliwasa ang mga pinakadespotiko nga nagahari nga sahi sa panibag-o nga panseguridad nga kaayusan sa Negros. Dugang pa diri ang paktor ni Jarque nga nagnyutralisa sang pila ka asyendero kag upisyal militar batuk sa todo-gyera nga bira sa rebolusyonaryong kahublagan. Gilayon nga nagdemanda ang pinakabat-ulan nga mga warlord-komprador-asyendero nga ibalik sa Army ang COIN nga operasyon kay wala sila pagsalig sa kapasidad sang PNP.

Madasig nga nakapalapad ang unang prenteng gerilya kag nakatukod pa sang iban nga mga sonang gerilya. Nagdaku ang baseng masa sang masobra 1500% sang 1995-97. Apang ang polisiya sang 1994 nga indi anay maglunsar sang taktikal nga opensiba naglawig tubtub 1998. Nagmarka ang konserbatismo sa armado nga paghimakas sa tunga sang ka-paborable nga sitwasyon kag may nagakaigo nga hukbo, bastante nga baseng masa kag alyansa.

Nangin alagyan man sa pag-ibwal sang masa amo ang konsesyon ginhatag sang rehimeng Ramos sa *Western Mining Corporation* (WMC) para sa pagmina sang bulawan sa central kag oriental Negros nga nagkober sang inisyal nga 25,000 ektaryas. Lapnagon nga *landgrabbing* ang kasugot sang reaksyonaryong gobyerno kag sang Australyano nga kumpanya pangmina. Ang panugod nga paghimo sang *mining roads* mabaskog nga ginpamatukan sang masa sa kaumahan kag kasyudaran asta nga nangin isa na ka daku nga *island-wide* kag pungsodnon nga kampanya-protesta nga may internasyunal nga naabot. Daku man ang papel sang BHB bilang hukbo nga nagadampig sa dunang manggad kag *environment* sa pag-angot sining maki-imperyalista nga proyekto sa sandigan nga problema sang masa kag sa nagabaskog nga militarisasyon sa kaumahan.

Katapusan sang 1997, gin-ako na sang AFP-PNP sa isla sang Negros nga madasig ang pagdaku kag paglapad sang Partido, BHB kag rebolusyonaryong baseng masa sa isla. Nagpahayag ang PNP nga daku nga kapaslawan ang ila pagbulos kag pagtigayon sang COIN nga operasyon gikan sa Philippine Army.

Rehimeng Estrada (1998-2001)

Madasig ang konsolidasyon kag ekspansyon sa ekonomiya kag pulitika sang grupong Cojuangco sa isla sang Negros sa idalum sang rehimeng Estrada nga papet niya. Halos bilog (98%) nga mga upisyales sang duha ka probinsya sang Negros (Congressman, Gobernador, Mayor) nakaptan ni Cojuangco. Sa idalum sang iya mga administrador sa Negros nga grupong Maranon sa Occidental kag Arnaiz sa Oriental nangin ginharian na ni Cojuangco ang isla.

1998, ginkasa sang US-Estrada nga rehimen ang Oplan Makabayan.Gintarget ang Negros bilang ika-3 nga prayoridad (una ang Southern Tagalog kag pangaduha ang Mindanao). May daku diri nga impluwensya ang interes ni Cojuangco nga ginakabig padrino mayor ni Estrada. Madasig nga ginbalik sa AFP partikular sa 3rd ID/303rd Brigade PA ang COIN nga operasyon sa Negros.

Agosto 15, 1999, ang adlaw sang "baptismo sa kalayo" sa inaway sang BHB. Indi pa ini dulot sang taktikal nga opensiba nga inisyatiba sang Pulang hukbo kundi aktibo nga depensa batuk sa Brigade Operation (303rd Brigade PA) sa sentral-oriental Negros nga nakasulod sa nakakampo nga yunit sang BHB.

Namartir sa sining masandukot nga inaway si Leonardo "Ka Jessie" Panaligan, ang pinaka-una sa panahon sang ika-2 nga kampanyang panadlong. (Basahon ang Disyembre 1999-Enero 2000 nga isyu sang Paghimakas.)
Ang nasambit nga inaway sa Pinangimnan nagdulot sang inspirasyon sa Partido, Pulang hangaway kag rebolusyonaryong masa para buk-on na ang konserbatismo sa armado nga paghimakas kag sugdan na ang mga taktikal nga opensiba. Nasimang man sa sining daku nga operasyon sang kaaway ang pahambog nya nga programa para sa 2001 nga *deadline* sa pagwasak sa PKP-BHB.

Ginbuksan sa una nga kwarter sang 2000 ang taktikal nga opensiba sang BHB. Gindisarman sang BHB ang mga *armadong goons* sang despotiko nga *landgrabber* sa Guihulngan sang Enero 11, 2000, nga wala sang lupok. Pebrero 5, gin-ambusan ang 7 ka tropa sang 11th IB PA kag CAFGU. Napatay ang isa ka katapu sang Army kag 2 ka CAFGU. Gintugutan nga magpalagyo ang iban. Apat ka M14 ang nadugang sa arsenal sang Pulang hangaway.

Bilang reaksyon sa mga nasambit nga taktikal nga opensiba sang BHB, ginkasa sang AFP sa isla sang Negros ang 11th, 61st kag 66th nga mga batalyon sang 303rd Brigade para sa island-wide operations. Upod man diri ang isa ka batalyon sang SR kag RMG 6 & 7 sang PNP. Mayor nga katuyuan sang operasyon amo ang pagpangita sang rehiyunal nga sentro sang PKP-BHB kag pamunuan sang mga larangan.

Isa ka *strike operation unit* sa pagpamuno sang 66th IB PA ang nakasukmong sa isa ka yunit sang BHB sang July 19, 2000 sa may Tayasan, Negros Oriental. Naghalad sang kabuhi si Bonifacio "Ka Pagat" Pasakan sa sini nga inaway. Todo nga ginpasundayag sang 3rd ID PA ang ining "kadalag-an" kag nagpahayag nga indi na nila pag-untatan ang paglagas sa "nagapalagyo" nga BHB.

Agosto 19, 2000, isa ka *sniping operation* ang gintigayon sang isa ka yunit sang BHB sang isa ka prenteng gerilya batuk sa nagasuyod nga katapuan sang 11th IB sa Sitio Anahaw, Carabalan, Himamaylan. Nagkinuyampad palagyo ang kaaway matapos mapilasan ang isa. Gilayon nga ginpunsukan kag ginlagare sang madamo nga kolumn pangkombat sang militar ang nasambit nga larangan. Maligaran sang duha ka adlaw nasorpresa ang kaaway sa kontra-opensiba sang BHB sa Sitio Bulod, Carabalan. Isa ka *over-sized squad* sang BHB ang nag-ambus sa *composite unit* nga ginabug-os sang 28 ka elemento sang 303rd Scout Rangers, 11th IB kag 61st

IB nga nakasakay sa "6 x 6" *military truck*. 17 ka kaaway ang napatay kag 7 ang pilason lakip ang isa ka upisyal. Gilayon nga gin-atras sang militar ang tropa sini sa nasambit nga prenteng gerilya sa kahadlok nga mahanutan liwat.

Matapos sang ambus, nagkanta na sang bag-o nga tuno ang matag-as nga upisyal sang AFP. Nagdemanda na sang dugang nga badyet sa gobyerno-nasyonal kag probinsyal para sa ila operasyon. Ginrekomendar nga ibalik sa kusog dibisyon liwat ang pwersa sang AFP sa Negros, bagay nga ginkalipay sang mga despotikong asyendero kag grupong Cojuangco.

Ginpadasig man sang BHB ang pagpalapad sang mga sonang gerilya kag nagbukas sang dugang nga mga larangan gerilya. Paagi sini napaslaw ang handum kag dumot sang pasistang AFP nga makibon ang isa ka tumod nga prenteng gerilya. Naunyat man sang husto ang yunit sang AFP sa malapad nga erya samtang madamo nga erya ang nabuslutan sang armado nga pag-organisa sang BHB.

Sa tuyo nga punggan ang paglapad sang prenteng gerilya sang BHB, ginmanduan na sang AFP ang ispesyal CAFGU sini nga RPA-ABB nga tirahon ang makita nga yunit sang Pulang hangaway. Isa ka engkwentro ang natabo sa Sityo Cogon ,Gatuslao, Candoni sadtong Marso 9, 9:00 sang gab-i sa tunga sang isa ka tim sang BHB kag kusog platun nga RPA-ABB nga may dala nga masinggan. Duha ka katapu sang RPA ang napatay kag may mga napilasan. Nakarekober sang isa ka M-16, *pouch* kag gamit militar ang BHB sa insidente. Namartir si Roger "Ka Jinky" Mahinay sa kubay sang nag-maniobra nga mga Pulang hangaway. Dulot sang wala direksyon nga palupok sang RPA, isa ka sibilyan ang napatay.

Ginpamatud-an man sang BHB ang kapasidad sini sa pagsilot sa pinakakabat-ulan nga *warlord*-pulitiko nga may madamo nga krimen sa masa kag rebolusyonaryo nga hublag. Ini ang mensahe sang Pulang hangaway sa pag-ambus sa grupo ni Canlaon Mayor Ondo Cardenas sang April 27, 2001 sa Brgy Budlasan. Napatay ang alkalde, ang utod sini nga pareho nga *warlord* kag 4 ka armadong *goons.* Natigayon man nga makuha ang isa ka M16, 38cal nga pistola, mga bala, magasin kag madamo pa.

Sa pagpamuno sang mga Cardenas nangin personal na nila nga ginharian ang Canlaon City. Hugot ang koordinasyon sini sa 303rd Brigade PA sa paglunsar sang COIN operation batuk sa Pulang hangaway. Nagserbe nga *base of operations* sang Army ang Canlaon City. Sang Septyembre 9, 2000 isa ka military operation sa isa ka barrio sini ang barbaro nga nagpatay sa duha ka katapu sang BHB: Ka Gin kag Ka Kevin. Saksi ang pumuluyo kon paano ginpatay sang militar ang pilason nga si Ka Gin. Ang ambus sa mga Cardenas nagserbe nga kabayaran sa kamatayon sa mga pinalangga nga kaupod.

Rehimeng Macapagal-Arroyo (2001-?) kag ang konklusyon sang Kampanyang Panadlong sa Negros

Ang katapusan nga kwarter sang 2001, panugod nga salbo sang interbensyon militar sang imperyalismong US sa dagway sang kampanyang "kontra-terrorismo." Target sang militaristang US nga punggan ang nagabaskog nga kontra-imperyalistang kampanya samtang nagamaniobra sa pagpalapad sang iya pampolitika kag pang-ekonomiya nga interes. Ang sustenido kag pursigido nga kampanyang kontra-imperyalista sang PKP-BHB-NDFP sa pungsod kag sa internasyunal, nag-ani sang mabaskog nga suporta indi lamang sa pumuluyong Pilipino kundi sa iban nga pungsod. Sa idalum sang papet nga Macapagal-Arroyo nga rehimen, ginsuguran na sang interbensyonistang US ang pagtarget sa lokal nga rebolusyonaryo nga kahublagan para kabigon nga "terrorista".

Mas ginpaigting sang US-Arroyo nga rehimen ang COIN operations batuk sa BKP-BHB kag sa Moro Islamic Liberation Front (MILF) ilabi na sa idalum sang pagdirehir sang utok-pulbora-isog polboron nga Gen. Angelo Reyes. Partikular sa Negros, ginpabaskog ang koordinasyon sang lokal nga gobyerno sa pagpamuno sang grupong Maranon kag 303rd Brigade PA. Aktibo man nga implementor sang COIN nga mga operasyon ang bandido, kriminal kag *illigal logger* nga RPA-ABB.

Bilang numero 1 nga tigdampig sang imperyalistang globalisasyon, maalwan nga ginbuksan sang rehimeng Macapagal-Arroyo ang Pilipinas sa todo halit sang pribatisasyon, liberalisasyon kag deregulasyon. Ang industriya sang kalamay padayon nga nagabalang-balang bunga sang panubo nga presyo sa internasyunal kag pagpasulod sang barato nga imported sugar kag *liquid concentrates.* Lapnagon kag madamuan na ang *retrenchments* kag halos kontraktwalisasyon na ang

patakaran sang trabaho sa mga asyenda, mga ulubrahan sa urban kag mga sentrales. Padaku na ang isip sang *overseas contract workers* (OCW) gikan sa Negros. Madata man ang *landgrabbing* para sa agri-business ni Cojuangco, commercial reforestation ni Mosser, eco-turismo kag mga landconversions sang mga lokal nga gobyerno.

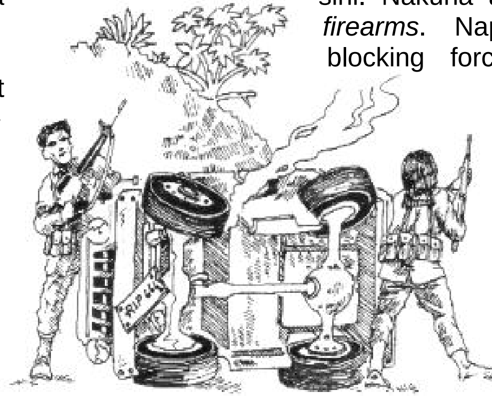
Sa binulan sang Nobyembre-Disyembre 2003, sumarorot ang presyo sang kalamay sa P650-630 kada pikul. (*Tan-awon ang Oktobre-Disyembre 2003 nga isyu sang Ang Paghimakas)* Dugang pa gid ini nga nagpainit sa mga *sugarplanters* nga naglaslas sa pagkabangkarote sang gobyernong-Arroyo sa pagtapna sang *smuggled nga imported nga kalamay* kag *liquid concentrates* nga ginapatihan nila ang nagpanubo sang presyo. Tuman na kuno ini ka pierdi sa ginatantya nila nga P700/pikul nga bili sang produksyon sang kalamay. Gintumod sang PKP-Negros ang mag-utod nga Mike Kag Iggy Arroyo bilang mayor nga smugglers sang kalamay nga nagagamit sang mga ahensya kag impluwensya sa gobyerno kag mga dalagku nga mga sugar traders para sa daku nga *kickbacks* o ganansya

Ang palala nga krisis sa ekonomiya kag politika nagserbe lamang sa pag-alipuyo sang kainit sang pumuluyo kag pagpamatuod sang kahustuhon sang armado nga paghimakas. Halin sa kusog-platun sang 1994-95 ang BHB-Negros nagdamo sang pila ka pilo. Padayon ang konsolidasyon pang-ideolohiya kag natigayon na ang mga serye sang paghanas-politiko-militar sa nagkalain-lain nga yunit sang Pulang hangaway. Ang mga kontra-pyudal nga paghimakas sa kaumhan nakaani sang mga bag-ong rekrut gikan sa sahing mangunguma. Madamo man ang boluntaryo nga nagpatapu sa BHB gikan sa kahublagan masa sa urban.

Daku na and demanda para sa pagpadamu sang armas sang BHB sa nagkalain-lain nga prenteng gerilya. Bilang sabat, gintarget sang Bonifacio Pasakan Command ang naligwin kag manubo moral nga yunit sang RPA-ABB nga naga-operate sang pasugalan kag nagakilkil sa pumuluyo. Kalkulado, madasig kag madinalag-on nga-ginreyd sang isa ka regular nga iskwad sang BHB ang kota sang mga bandido. Natabo ini sang Hulyo 22, 2002, 12:30 ang oras sang ugto sa Sityo Mag-anay, Brgy Biao, Binalbagan, Negros Occidental. Napulo ka matag-as kalibre sang armas kag madamo nga magasin kag mga bala ang nakuha sa wala –lupok nga reyd. Dugang pa di ang mga granada, celfon kag handset.

Agosto 28, isa ka yunit sang BHB sa idalum sang Leonardo Panaligan Command ang nagpusisyon sang kaagahon sa highway sang Sitio Basak, Guihulngan kag madinalag-on nga nag-ambus sa hepe sang Vallehermoso PNP. Napatay si Inspector Leudito Gallego kag pulis-driver sini. Nakuha ang ila mga *service firearms*. Napaatras man sang blocking force sang BHB ang nagresponder nga kapulisan sang Guihulngan. Ang nagsunod amo ang pagmasaker nga wala sang kaluoy sang sining nag-atras nga PNP unit upod ang ila hepe nga kahimuan sang warfreak kag napraning nga 66th IB PA. Nagpa-media pa ang 303rd Brigade para ipasundayag ang bangkay sang ila kuno napatay nga mga "NPA" apang daw tinapungol sa daku nga kahuy-anan sang madiskobrihan ang kamatuoran maligaran pila ka oras.

Oplan Gordian Knot na ang gina-implementar sang AFP batuk sa BHB sa isla sang Negros sa ika-3 nga kwarter sang 2002. Kaundan sini ang mas agresibo nga pagpanglagas kag pagpapas sa PKP-BHB. Pagpalapad gihapon sang prenteng gerilya ang tum-ok sang rebolusyonaryong kahublagan kag ang *highly-militarized* nga CHICKS erya isa ka daku nga pagpanghangkat para sa pagbalik sang Pulang hangaway. Napagkit na sa pumuluyong Negrosanon ang maduagon nga rebolusyonaryong kasaysayan sang BHB sa nasambit nga "ginharian sang mga igang kag bulawan." Sa pagbalik sang nanadlong nga hukbo, mainit ini nga gin-baton sang pumuluyo nga uhaw sa armadong paghimakas. Uhaw man sa dugo kag pasistang dungog ang 61st IB PA nga todo ang pagtinghuha nga malatiran ang CHICKS erya nga ila AOR (area of responsibility).

May paghalog sa gerilya nga paghulag ang yunit sang BHB kag gilayon nga namutikan sang kaaway. Nangin masunson ang operasyon sang 61st IB maghalin Agosto-Nobyembre 2002 sa binukid sang Sipalay. Serye sang engkwentro ang natabo sa nasambit nga yunit sang Pulang hangaway kag mga elemento sang 61st IB kag *Scout Rangers* sang Agosto 25 & 26 kag Nobyembre 11, 2002. Apat ang kaswalti sang kaaway samtang wala

naman sang may napatay o nasamaran man lang sa BHB. Sa nasambit nga mga engkwentro, mataas ang pagka-alerto kag kaisog sang mga Pulang gerilya kag napreserba ang yunit..

Kabaris militar batuk sa sibilyan nga nagasuporta sa BHB ang pihak nga dagway sang Oplan Gordian Knot. Sang napaslawan ang 61st IB sa ila nga pagwasak sa yunit sang BHB matapos sang serye nga mga engkwentro, ang masang mangunguma ang ila ginbalikan. Siyam ka mangunguma ang gindakup sang mga katapu sang 61st IB, Class 147 sang SR kag 14 SRC. Ginpangkastigo ang mga ini kag tatlo ang gindala sa Barasbarasan detatsment para sa interogasyon kag paggiya sa operasyon militar. Si Morito Arcadenia, isa sa mga gindakup napatay sa ospital sa Dumaguete City matapos taguon sang 303rd Brigade sa sulod sang 2 ka bulan. Tuman ang inagyan sang biktima sa tortyur sang pasistang militar nga nagresulta sang iya kamatayon.

Oplan Bantay Laya ang gin-adoptar sang Rehimen US-Macapagal Arroyo bilang COIN nga programa. Kabahin ini gihapon sa mas komprehensibo nga OPLAN MAKABAYAN apang may pagpauswag sa pila ka halambalanon. Isa diri ang RSOT *(Reengineered Special Operations Team)* nga nagbulos sa MSOT *(Modified Special Operations Team)*. Pila ka modipikasyon amo ang pag-isa sang MSOT, CARESS, ACCORD kag ALPS. Tuyo sini nga pasimplehon, padasigon kag palapnagon ang napihak nga nagayuhom nga guya sang militarisasyon o pasismo sang estado samtang agresibo naman ang pihak nga kamot sa operasyon pangdugmok. (Tan-awon ang topiko nga Militarisasyon sa pihak sang krisis sa ekonomiya, Oktobre-Disyembre, 2003 nga isyu sang Ang Paghimakas)

Sa Negros ginbuslan ni Lt. Col. Jeoffrey Sodusta ang pagkapot sang renda sa COIN nga kampanya matapos sang madamo nga kapalpakan ni Col. Cruzero. Gilayon nga binira ni Sodusta ang mga ligal, progresibo kag patriyotiko nga mga organisasyon kag pilit nga gin-angot sa PKP-BHB-NDFP kag gintawag nga mga "terrorists coddlers." Ginkabig nya nga ang mga ini nga numero uni nga naga-upang sang operasyon-militar sang AFP.

Para makabawi dungog kag makapataas sang ila moral, ginkasa sang 3ID PA ang serye sang mga Brigade operations sa halos tanan nga mga prenteng gerilya sa Negros. Kabahin sang sining mga operasyon amo ang maniobra sang RSOT. Ang *strike operations* sang 303rd Brigade nakabunggo sa nakakampo nga yunit sang BHB sa Sitio Balogo, Guihulngan, Negros Oriental. Ang alerto nga mga Pulang hangaway nagtigayon sang aktibo nga depensa kag nakatuga sang 3 ka kaswalti kag nakasamad sang 4 pa sa pasistang militar. Nasulod lamang sang tropa sang kaaway ang kampo matapos nag-atras ang Pulang yunit.

Agosto 6, 2003, gamit ang pick-up nga ginapanag-iyahan sang pamilyang Cardenas, wala naglaum si 1Lt. Jerson Reigner kag mga kaupdanan nga mangin "lungon" nila ang ila nahulam. Inambusan sila sang isa ka tim sang BHB sa may highway sang Canlaon City. Nakuha ang dala nila nga mga armas kag bala. Commanding Officer (CO) si Reigner sang Charlie Coy sang 11th IB PA. Si Allen, upod nga napatay, CO man sang Asay detachment sa La Castellana. Isa pa ka PFC ang kaswalti.

Wala nakareimpors ang Canlaon PNP kag ang mga Army detatsment sa palibot. Wala man nagpalupok ang isa ka army detatsment sang naglabay ang mga Pulang operatiba sang madinalag-on nga reyd bisan masanag pa. Kabahin si Reigner, aliali nga upisyal sang PA sa *strikeforce* sa Sitio Balogo nga reyd. Maayo ang rekord niya sa kombat kag madamo ang ginahuptan nga kerida. Brigade operation liwat ang nangin sabat sang 3rd ID PA. Ginlabugay ang isa ka prenteng gerilya apang nagsumbag lamang sa hangin.

Sang Agosto 17, 2003, isa man ka engkwentro sa Sitio Mambut-oy, Brgy Locotan, Kabankalan City ang natabo matapos ginsuyod sang tropang militar ang ginahukmungan sang BHB. Duha ang patay kag 2 ka pilason sa mga elemento sang *composite operatives* (Scout Ranger, Phil. Army kag RPA). Wala sang patay o pilason man lang sa yunit sang NPA.

Disyembre 16, 2003. Kaagahon. 11 ka Armalayt kag isa ka M79 g*renade launcher* ang narekober sang BHB *Southwest Front* sa isa ka sorpresa nga reyd sa kampo sang kontra-rebolusyonaryo nga RPA-ABB. Natabu ini sa Sityo Kakha, Brgy. Tamlac, Santa Catalina, Negros Oriental. Madugay na nga ginareklamo sang pumuluyo sa sini nga lugar ang padayon nga mga aktibidades-ekstorsyon, pagduso sang druga, pagpangawat sang kasapatan kag pagpamahug sang RPA-ABB.

Naalarma na sang husto ang militar kag nagahari nga sahi sa bilog nga isla sang Negros. Ginpahugot pa ang koordinasyon sang gobyerno-sibil kag AFP-PNP paagi sa mga *Peace and Order Councils* halin municipal asta probinsyal nga lebel. Ginpabaskog ang paniktik nga makinaryas sang AFP, PNP kag mga ahensya sang gobyerno asta sa barangay lebel paagi sa *Barangay Intelligence Networks* (BIN). Ginpabakod ang mga

detatsment kag ginpasunson ang mga patrolya kag operasyon-militar kag *psy-war operations* sa mga prenteng gerilya. Padayon man ang kontra-komunista kag malisyoso ng mga intriga batuk sa mga ligal nga patriyotiko kag progresibo nga organisasyon masa.

Liwat nga ginpakita sang mga Pulang hangaway ang kakahas sang gin-atake sang duha ka *assault units* sini ang Mahalang detachment sang 44th CAFGU Coy sa idalum sg 61st IB PA nga ara sa Brgy. Mahalang, Himamaylan City. Na-*overrun* ang detatsment kag nakuha ang 5 ka *high-powered firearms* (HPR): 1 M16, 1 M14 kag 3 ka garand. Upod man sa nakompiska ang pila ka *pouches*, 1 ka pares nga combat shoes kag pila ka uniporme. Nagsurender ang duha ka CAFGU. Isa diri, si CAFGU Eduardo Raya gindala bilang *Prisoner of War* (POW) para mag-atubang sang iya kaso nga pagtudlo sang isa ka yunit sa BHB sang 2002.

Ini ang pinaka-una nga *commando assault* sang BHB sa panahon sang kampanyang panadlong sa isa ka portipikado nga detatsment nga masami ginagamit sang 303rd Brigade PA bilang *advance command post* (ACP) sa mga dalagku nga operasyon sini sa sur sang Negros. Nangin komplikado ang inaway sa sulod sang detatsment bangud sang kadulom nga naglawig sa masobra duha ka oras. Duha ka pinalangga nga BHB ang namartir sa sining operasyon: Efren “Ka Gary” Sabio kag Jaime “Ka Ricky/JP” Agraba.

Ang kaagahon nga opensiba gintigayon bilang balos-aksyon kag paghatag hustisya sa makasidni nga pagtortyur kag pagpatay sang 61st IB sa mangunguma nga si Morito Arcadenia kag sa pagkastigo sa madamo nga mangunguma sa Manlocahoc, Sipalay.

Indi nangin magdinalag-on ang senemana nga balos-operasyon sang militar. Nagpalubong na lamang ini sa mga kakogonan kag mga lati kag naghulat kon may masumalang o may magtalang nga yunit sang BHB.

Isa ka bulan matapos ang madinalag-on nga reyd sa Mahalang detatsment, daw ido-buang nga nagpa-init si Col. Sodusta sa media matapos sang mga pahayag nga ginbuy-an ni POW-CAFGU Ed Raya. Ginpanginwala ni Raya ang gin-alegar sang AFP-PNP nga gintortyur siya sang BHB kag iya ginhublasan ang mga pagbinutig ni Sodusta nga ini Civilian Volunteer lamang kag indi CAFGU. Ginkondenar man ni Raya ang indi paghatag sang iya sweldo kag benepisyo kag pagkabig sa ila sang AFP nga mga piyon/suluguon lamang sa inaway. Ang POW-CAFGU ginbuy-an sang BHB matapos mabista ang kaso sini kag gintugyan sa kamot ni Bacolod Bishop Vicente Navarra.

Naglarga man ang mga pagsilot sang BHB sa mga kontra-rebolusyonaryo-malain nga elemento (KRME) sa nagkalain-lain nga mga larangan gerilya. Nagapanguna diri amo ang mga masupog nga mga *intelligence* nga operatiba/ahente sang AFP-PNP nga napamatuod-an aktibo sa COIN nga operasyon sa pihak sang pila na ka beses nga pagpaandam. Ang ining mga kriminal kag malain nga mga elemento may malaba man nga rekord sa pagpatay, pagduso sang druga, pagpangawat kag paghimulos sa kababainhan sa mga baryo. Ang rebolusyonaryo nga hustisya ginpapanaog sa nasambit nga mga akusado matapos madisisyunan sang rebolusyonaryo nga korte sang pumuluyo.

Indi maglapad kag mangin solido ang rebolusyonaryong gahum sa kaumahan kon aktibo nga naga-operar ang mga masupog nga mga ahente-paniktik sang kaaway nga nagaserbe nga mata kag dulunggan sang reaksyonaryong hukbo sa pagbira sa BHB kag masa. Para magpadayon ang ila kriminal nga rekord batuk sa pumuluyo, nagakonsabo ang mga ini kag nagapasilong sa proteksyon sang militar. Muklat kag aktibo sila nga nagaserbe bilang *intelligence network* sang AFP-PNP kag nagahatag sang partida sang ila kinawatan kag kontra-sosyal nga aktibidad sa pila ka korap nga upisyal kag elemento sang militar kag pulis. Madamo man sa mga ini ang ginpasulod sa CAFGU kag sa mersenaryong RPA-ABB.

Indi maggulong ang armado nga paghimakas kon barado ang pagsulong sang rebolusyong agraryo. Indi man makonsolida ang kadalag-an sang kontra-pyudal nga paghimakas kon wala sang mabaskog nga hukbo kag solidong baseng masa para sa armado nga pagpakig-away. Ang BHB sa esensya isa ka rebolusyonaryong hukbong mangunguma sa absolutong pagpamuno sang PKP. Ang sandigan nga alyansa sang sahing mangunguma kag proletaryado para sa armado nga paghimakas ginarepresentar sang BHB.

Pag-angkon sang duta ang pinakamalapit sa tagipusuon kag kabuhi sang mangunguma kag mamumugon sa uma. Wala sila sang maagum nga matuod nga reporma sa duta sa anuman nga gobyerno sang komprador-agalon may duta. Ang mga peke nga reporma sa duta kaangay sang CARP, nagapatalang kag nagatunga lamang sa masang mangunguma sa ila paghiliusa nga magkaduta. Sa ulihi nagbalik lamang ini sa mga agalon nga nakaganansya na sa panugod nga *overpriced* nga balor sini. Samtang nagapabilin ang armadong instrumento sang reaksyonaryong gobyerno sang komprador-asyendero magapabilin ang monopolyo sa duta sang pipila lang. Ang armado nga paghimakas lamang sang mangunguma, mamumugon sa uma, *settlers* kag ang kadam-an nga sahing pigos sa pagpamuno sang PKP ang magagarantiya indi lamang sang titulo para sa duta kundi sang kahilwayan kag katin-aran sang mayoryang gutom kag ginahimuslan. Ang BHB bilang mayor nga organisadong armadong pwersa sang rebolusyon ang yabe para sa pag-angkon kag pagpangapin sang sining madugay na nga aspirasyon.

Madata kag palala na ang problema sang landgrabbing kag dislokasyon sa pangubuhian sang masa sa Negros sa idalum sang rehimeng Macapagal-Arroyo kag kaharian Cojuangco. Wala na sang kontrol ang pagsaka sang bili sang mga nagapanguna nga mga kinahanglanon samtang padaku ang *unemployment* kag pagamay ang kita sang pumuluyo. Sa pihak nga bahin wala-tuo ang korapsyon kag kinawatay sang grupong-Arroyo sa kaban sang pungsod sa ngalan sang "mabaskog nga republika."

Ang pagsulong sang kontra-pyudal nga paghimakas sang mga rebolusyonaryong pwersa sa mga larangan, mga asyenda kag mga erya sang mangunguma sa mga kapatagan integrado sa pagsulong sang armado nga paghimakas sang BHB sa isla sang Negros. Madamo kag nagkalain-lain nga lebel sang kontrapyudal nga paghimakas ang ginlunsar sang 2003 (*Tan-awon ang Oktobre-Disyembre, 2003 nga isyu sang ang Paghimakas bahin sa Kontrapyudal nga Kadalag-an)*. Nagresulta ini sang madamo nga mga taktikal nga kadalag-an kag benepisyo sa libo-libo ka pumuluyo nga paagi sa ila nga kolektibo, organisado kag militante nga paghulag nasabat ang ila mga demanda sang mga agalon may duta kag ahensya sang reaksyonaryong gobyerno.

Nakompleto na ang Ika-2 nga Kampanyang Panadlong sa isla sang Negros, malapit isa ka dekada matapos nga ginlunsar ini. Nagaangkon sang panibag-ong kusog kag entusyasmo sa pag-away ang rebolusyonaryong kahublagan sa pagpamuno sang Partido samtang ginakombulsyon naman ang nagahari nga sistemang malakolonyal kag malapyudal sa pagpamuno sang papet nga rehimeng US-Macapagal-Arroyo.

Dapat lamang nga hublasan kag pamatukan sang pumuluyong Negrosanon ang anuman nga mga ilusyon kag dibersyon sang nagahari nga sahing komprador-agalon may duta kag sang ila mga alagad nga isalig na lamang sa swerte, sa eleksyon, sa ila makasahi nga pagpamuno kag sa kaluoy sang imperyalistang gahum ang pagtin-ad sang kabuhi sang masa. Wala na sang iban pa nga banas para sa makasahi nga kahilwayan kag kauswagan kundi ang armado nga paghimakas.

Kumpyansado ang rebolusyonaryo nga kahublagan sa pagpamuno sang PKP nga mapataas sini ang lebel sang armado nga paghimakas paagi sa BHB-Negros sandig sa kusog nga naabot kag makaamot sa pungsodnon nga pagpasingki sang inaway banwa tubtub sa lubos nga kadalag-an.

Paano ang pagpatapo sa BHB? *(Kuha sa Pagsulundan sang BHB)*

Sin-o man nga may maayo nga panglawason, 18 ka tuig and edad pasaka , anuman ang kasarian, sahi, nasyunalidad kag relihiyon, may kapasidad mag-away kag handa magpasakop sa pangmalawigon nga inaway banwa batuk sa reaskyunaryo nga gahum-estado pwede mangin katapu sang BHB

Ang mga may gusto magpatapu sa BHB magpabutyag sang ila tuyo sa ano man nga yunit sang BHB, komite sang Partido, mga katapu sang Partido o mga rebolusyonaryo nga organisasyon masa.

Ang mga lokal nga komite sang Partido, mga armado nga yunit sang Bag-o nga Hukbo sang Banwa kag mga rebolusyonaryo nga organisasyon masa hilway nga magbaton sang mga indibidwal kag kolektibo nga aplikasyon para sa Bag-o nga Hukbo....

Ang isa o madamo nga nagpalagyo sa kubay sang kaaway o mga bihag nga suldado pwede boluntaryo magpatapu sa BHB, sa kundisyon nga sila mag-agi sa reedukasyon kag reorganisasyon. Ang pagpatapu sa ila pagapabakuron pagkatapus sang seryoso nga imbestigasyon nga pagahimuon sang kumand kag sang komite sang PKP sa Pulang hukbo nga indi magnubo sa lebel sang probinsya.